

Gemeente van Christus,

Onlangs hoorde ik een grapje dat ik u niet wil onthouden. Een ballonvaarder is al uren onderweg en heeft niet meer goed opgelet waar hij precies is. En dus laat hij zijn ballon een beetje zakken en roept naar beneden: 'Weet u waar ik ben?' Dan is er een man die antwoord geeft en terug roept: 'U hangt in een mandje onder een ballon!' Daarop zegt de ballonvaarder: 'En u bent zeker een dominee?' Op de vraag hoe hij dat kan weten, zegt hij erbij: 'Wat u zegt is helemaal waar, maar ik heb er niets aan!'

Dat, gemeente, lijkt het beeld te zijn van veel mensen over de kerk: het zal allemaal best waar zijn wat ze daar zeggen, *maar ik heb er niets aan*. Ze vertellen in de kerk dingen die mij niet helpen. Op vragen als 'Waar ben ik?' en 'Waar ga ik naar toe?' krijgen we antwoorden die ons niet helpen om verder te kunnen. Bijvoorbeeld: je ben een zondaar en Jezus is voor je zonden gestorven, zodat je vrij kunt zijn als je in Hem gelooft. Dat is net zo'n antwoord als 'u hangt in een mandje onder een ballon' - het is vast waar, maar het helpt me niet mijn koers te bepalen in mijn leven.

Dus is de vraag: is dat zo? Hebben we inderdaad in de kerk geen echte antwoorden op de vragen van mensen van deze tijd? Bieden we geen houvast, geen richting? Hoe is dat voor onszelf? Geven de woorden die we lezen, de preken die we beluisteren en de liederen die we zingen ons richting, houvast, inspiratie? En dan bedoel ik niet dat we precies krijgen te horen wat we wel niet moeten doen en wat we wel en niet moeten geloven. Dat is geen houvast, dat is betutteling. En ik bedoel ook niet dat we ons veilig voelen bij de bekende woorden.

Ik herinner mij nog hoe mijn vader in de tijd dat hij heel kritisch was in de kerk, na afloop van de preek vertelde wat hij allemaal 'gemist' had in de preek. Dat verbaasde mij altijd. Als je dat gemist hebt, dacht ik dan, dan weet je het dus al. Waarom zou je dat dan allemaal opnieuw willen horen? Later ontdekte ik de reden: het stelt gerust - het stelt gerust om steeds weer de bekende, vertrouwde woorden te horen. Maar wat op deze manier geruststelt, is ook tegelijk datgene wat mensen vervreemdt van de kerk: het geeft geen houvast, geen richting. Het daagt je niet uit en zet je niet op weg.

Laten we eens kijken naar de tekst die we afgelopen week hebben gelezen. Donderdag was het Hemelvaartsdag en toen lasen we dat vreemde verhaal over een soort opstijging van Jezus. Ik zei het al in de inleiding: het is een verhaal waar veel mensen in onze tijd om glimlachen - typisch zo'n antieke parabel uit een wereldbeeld

dat totaal achterhaald is. Tegelijkertijd zijn er bijbelgetrouwe christenen die halsstarrig vast willen houden aan de historiciteit van dit verhaal. We moeten dat gewoon maar nederig geloven, zeggen ze dan. Maar in beide gevallen heeft het verhaal geen betekenis voor ons. Het vertelt dan ofwel over een vervlogen tijd, dan wel over de plaats waar Jezus is (namelijk in de hemel)... maar wat moeten *wij* daarmee?

Is het u trouwens wel eens opgevallen hoe komisch dit verhaal eigenlijk is? Er staat een groep mannen naar de hemel te staren – daar waar ze een laatste glimp van Jezus hebben opgevangen – en dan staan er plotseling twee engelen naast hen die zeggen: 'Wat staan jullie nou naar de hemel te kijken...?' Twee engelen, twee hemelbewoners op de aarde vragen aan elf aardbewoners die naar de hemel staren: 'waar staan jullie nou naar te kijken?' Veel duidelijker kun je niet laten voelen dat je op aarde staat...

Zou *dat* misschien de bedoeling van het verhaal zijn: de situatie van de leerlingen beschrijven - laten zien, laten voelen hoezeer zij op aarde staan, met lege handen, doelloos, verloren. Ze staren naar de hemel omdat ze niet weten waar ze anders kijken moeten. Ze staren naar de hemel en tegelijk een beetje naar hun eigen verleden. Niet alleen Jezus is weg, zij zijn zelf ook een beetje weg, een beetje verdwaald, het spoor bijster. Het laatste vaste punt is een eindpunt. Vanaf hier wordt alles onduidelijk.

Als dat is wat Lucas ons wil vertellen - de situatie van de leerlingen - dan gaat het in dit verhaal niet primair over Jezus. – namelijk dat die naar de hemel is – maar over de leerlingen: namelijk dat zij verloren op een heuvel staan te kijken naar de hemel. Maar dan kunnen we een stap verder zetten: als het in dit verhaal over de verlorenheid van de discipelen gaat, over hun gevoel van verlorenheid, dan kan het dus ook over ons gaan.

Ook wij kijken soms wat verloren om ons heen: we zijn verbijsterd als we kijken naar de kerk die steeds leger lijkt te worden. We kijken terug en herinneren ons de volle kerken van 15 of 25 jaar geleden. Toen waren ze er nog, de jongeren, de gezinnen. Wij voelen ons verlaten en verloren. Waar zijn we nu? Waar gaat het heen? Welke kant moeten we op? We kijken verlangen naar het verleden, we kijken hulpeloos naar de hemel...

Of we kijken wat verloren om ons heen naar een schepping die kapot gaat, de zeespiegel die stijgt, de aarde die opwarmt. We horen van een ongemakkelijke waarheid (*An inconvenient Truth*) en voelen ons gevangen in machteloosheid. Of onze blik wordt in ons persoonlijke leven getrokken naar ons verleden, naar wat we missen en als een gemiste werkelijkheid nog zo aanwezig is in ons leven - een verloren geliefde, een verloren droom. We staan achterom te kijken, we staan naar de hemel te kijken...

Het verhaal van Hemelvaart is een beschrijving van achterblijvers, van mensen die zich verlaten voelen. En daar, in die situatie, vragen twee engelen: 'Wat staan jullie naar de hemel te staren?' Maar ze zeggen meer – we hebben het gelezen -: *'Jezus zal op dezelfde wijze terugkomen als ze hem naar de hemel hebben zien gaan'*.

Opnieuw voelen we de vraag: wat is dit voor informatie? Gaat het nu plotseling wel over Jezus, gaat het over zijn wederkomst? Kunnen we met deze tekst verder bouwen aan een theologie van de wederkomst? Ik denk het niet - het zijn tenslotte woorden uit het boek 'Handelingen der Apostelen' - het gaat over het lot en de geschiedenis van de apostelen! Ook dit zijn woorden die betrekking hebben op de situatie van de discipelen, stuurlaas en verloren als ze daar staan. Door deze woorden komt hun situatie in een ander licht te staan. Als Jezus terugkomt zoals hij is heengegaan, dan is deze leegte geen eindpunt, maar een nieuw begin! De engelen geven een tweede oriëntatiepunt, een horizon, een perspectief. Dit tweede punt laat hen zien dat ze zich bevinden op een weg en het trekt hen blik naar de aarde, naar de volgende stap.

Maakt dat verschil? Nou en of! De leerlingen gaan meteen op pad. De woorden van de engelen herinnert hen misschien wel aan een verhaal van Jezus zelf - nog niet eens zo heel lang geleden. We hebben het gelezen: het verhaal over een Koning die vertrok en weer terugkwam. Hoort u dat: een koning die vertrok en weer terugkwam. Daar hebben ze vast aan moeten denken - Jezus komt terug zoals hij is gegaan.

De koning in het verhaal gaat weg – hij wordt koning, maar het koning-schap moet van ver komen. Intussen verdeelt hij zijn bezit onder zijn dienaren en geeft hen opdracht daarmee handel te drijven. Enfin, we kennen het verhaal: er zijn er bij die dat doen en er goede winst mee maken. Anderen denken op safe te spelen en stoppen het weg.

Dan komt de koning terug en blijkt het van essentieel belang te zijn wat de dienaren hebben gedaan met het bezit. Wie succesvol handel had gedreven wordt beloond, en van wie niets heeft gedaan wordt alles afgenomen. Daarbij is niet doorslaggevend *hoeveel* ze verdiend hebben, maar *of* ze het geprobeerd hebben – *of* ze op pad zijn gegaan en hebben gehandeld. Het gaat in dit verhaal niet over het vertrek of de terugkomst van de koning, maar om wat de dienaren in de tussentijd hebben gedaan. Het gaat om de tussentijd.

De engelen plaatsen de leerlingen in een nieuw verband - tussen heengaan en wederkomst van de Heer, in de tussentijd. Zij krijgen daarmee een dubbele les. En omdat wij ons in de verloren toestand van de leerlingen konden herkennen is het ook een les voor ons.

Allereerst krijgen zij hun en wij onze plek gewezen: *op de aarde, hier en nu* – 'wat sta je naar de hemel te kijken?' O ja, kijk gerust naar de hemel, maar je plaats is hier op aarde. Leef op aarde, zoek hier op aarde het Koninkrijk van God. En ook: lees zo je bijbel: als een boek dat ons wijst op onze taak, onze verantwoordelijkheid op aarde. En dat betreft *alles* wat we doen: hoe we omgaan met elkaar, hoe we omgaan met de schepping, de dieren, de gewassen. Hoe we omgaan met geld en macht. In de omgang met de aarde wordt het Koninkrijk van God zichtbaar! Dat is waarom we kerk zijn: om dat te oefenen, om dat te laten zien, om een vooruitgeschoven post te zijn van dit Koninkrijk!

*Het is ook in de hemel niet,
hoe vaak gij ook naar boven ziet –
want: vlak voor u ligt de weg ten leven*

Dat is het ene. En het andere is dit: onze plek op aarde is een *weg*, een weg tussen twee punten. We leven in een tussentijd en die tussentijd maakt ons leven tot een reis. We leven *na* Christus, we nemen zijn leven, zijn woorden, zijn weg ten leven mee. Hij heeft ons opgeroepen op weg te gaan. Maar dat is niet een pad in het wilde weg... zo van: zoek het maar uit! Nee, er ligt een ander punt in het verschiet: De Heer die ons zijn bezit in handen gaf komt terug, als Koning. Ofwel: het koninkrijk van God komt niet alleen uit onze handen, maar ook van de andere kant. Wij reizen het tegemoet en het komt op ons af, het komt op ons toe. Het komt ons tegemoet als wij op pad gaan.

En nogmaals: als we deze woorden lezen als een draaiboek voor de toekomst, als theologie van de wederkomst, dan gaan we weer naar de hemel staren. Het gaat om de tussentijd, het gaat om het pad dat zichtbaar wordt. Dat is geen gemarkeerd pad, dat is geen waarheid in zakformaat, dat is geen Tomtom die zegt: hier links, daar rechts. Het is een pad, een richting, een uitnodiging om op weg te gaan.

Ook voor de leerlingen wordt het duidelijk dat ze op pad moeten gaan. Ze herinneren zich alles wat Jezus hen had verteld 'aangaande het Koninkrijk van God'. Zij herinneren zich Jezus' opdracht om terug te gaan naar Jeruzalem en daar te wachten tot God zelf kracht geeft, de Geest geeft, de Wind in de zeilen blaast. Maar dat zijn dingen die ze alleen maar tegen gaan komen als ze op weg gaan – op die heuvel waar ze naar de hemel stonden te staren zou het nooit Pinksteren zijn geworden. Nu ze wel op weg gaan, komt hen de Geest tegemoet en nog veel meer. Daarover gaat Lucas vertellen in dit boek.

Het verhaal van hemelvaart drukt ons dus op onze verantwoordelijkheid op aarde - 'wat staan jullie naar de hemel te kijken?' Het verhaal van hemelvaart zet ons op weg. Niet blijven staan, niet alleen maar achterom kijken, Niet halsstarrig vastgrijpen wat we nog hebben en elke verandering wantrouwen. Nee, op weg gaan.

En dat 'op weg gaan' betekende voor de leerlingen: terug naar het samenzijn, de gemeenschap, de ontmoeting met elkaar. Trouw blijven en volharden in het gebed. Want zo werd het Pinksteren, langs die weg - die weg! - kwam God naar hen toe in de Geest... Misschien is dat het ook voor ons wel: terug naar het samenzijn, de gemeenschap, de ontmoeting met elkaar. Trouw blijven en volharden in het gebed. Dan wordt het weer Pinksteren in de kerk...

Amen